

Nd. 430. Frumvarp til laga [271. mál]

um Próunarsjóð fyrir Færeyjar, Grænland og Ísland.

(Lagt fyrir Alþingi á 109. löggjafarþingi 1986.)

1. gr.

Stofna skal Próunarsjóð fyrir Færeyjar, Grænland og Ísland (hin vestlægu Norðurlönd) samkvæmt samningi milli ríkisstjórna Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar og landsstjórna Færeyja og Grænlands, sem undirritaður var á Höfn í Hornafirði hinn 19. ágúst 1986.

2. gr.

Sjóðurinn skal undanþeginn ákvæðum laga nr. 63/1979, um skipan gjaldeyris- og viðskiptamála, svo og annarra laga er setja kunna hömlur á greiðslur í erlendum gjaldeyri, gjaldeyrisviðskipti eða heimildir til lántöku erlendis, að svo miklu leyti sem slík ákvæði hindra eða torvelda starfsemi sjóðsins eða efndir skuldbindinga hans.

3. gr.

Sjóðurinn skal vera undanþeginn aðstöðugjaldi, landsútsvari, tekju- og eignarskatti, svo og öðrum gjöldum sem lögð kunna að vera á tekjur, eignir eða veltu til ríkis eða sveitarfélaga.

4. gr.

Lánssamningar, sem sjóðurinn er aðili að, skulu vera undanþegnir stimpilgjöldum og öðrum gjöldum til hins opinbera.

5. gr.

Lög þessi öðlast gildi um leið og samningur um stofnun Próunarsjóðs fyrir Færeyjar, Grænland og Ísland (hin vestlægu Norðurlönd).

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Frumvarp þetta er flutt í tengslum við stofnun Próunarsjóðs fyrir hin vestlægu Norðurlönd en samningur þar að lútandi var undirritaður milli ríkisstjórna Íslands, Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar og landsstjórna Færeyja og Grænlands á Höfn í

Hornafirði hinn 19. ágúst 1986. Samningurinn og samþykktir fyrir sjóðinn eru birt sem fylgiskjal með lagafrumvarpi þessu.

Aðdraganda stofnunar sjóðsins má rekja til þess að á árinu 1980 var innan Norðurlandaráðs komið á fót sérstöku „svæðissamstarfi“ Íslendinga og Færeyinga og því svæði gefið norræna nafnið Vestnorden. Skipuð var sérstök Vestnorden-nefnd árið 1980 með tveimur fulltrúum hvors lands og á árinu 1983 bættust í nefndina tveir fulltrúar Grænlandinga.

Hugmyndin um sérstakan þróunarsjóð fyrir Vestnorden, þ.e. Ísland, Færeyjar og Grænland, var fyrst sett fram á árinu 1983. Á fundi þeirra norrænu ráðherra, sem fara með byggðamál, hinn 9. desember 1983 samþykktu þeir að skipa starfshóp sem kanna skyldi þörf fyrir slíkan sjóð og hvers konar hlutverki hann gæti gegnt. Starfshópurinn skilaði skýrslu hinn 20. nóvember 1984. Um þá skýrslu var fjallað á fundi nefndar ráðherra byggðamála í desember 1984 og síðan var hún rædd á þingi Norðurlandaráðs í Reykjavík í mars 1985. Eftir jákvæða umfjöllun þar var hafist handa um að semja samþykktir fyrir sjóðinn og drög að samningi Norðurlandanna um stofnun hans.

Samþykktir og drög að milliríkjasamningi voru lögð fyrir byggðamálaráðherrana á fundi þeirra í desember 1985. Samningurinn var síðan undirritaður af samstarfsráðherrum Norðurlandanna á fundi þeirra á Höfn í Hornafirði hinn 19. ágúst 1986.

Sjóðnum er ætlað að efla svæðisbundna norræna samvinnu, auka hagþróun á hinum vestlægu Norðurlöndum og efla samvinnu milli hinna vestlægu Norðurlanda innbyrðis svo og samvinnu þeirra og annarra ríkja á Norðurlöndum.

Heimili sjóðsins og aðalskrifstofa skal vera í Reykjavík. Er þetta frumvarp flutt til þess að tryggja fullnægjandi lagaheimildir svo að sjóðurinn megi starfa hér á landi.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Parfnast ekki skýringa.

Um 2. gr.

Samkvæmt 6. gr. samningsins skal Þróunarsjóðurinn vera undanþeginn greiðslu- og gjaldeyrishömlum og stefnumarkandi lánarástöfunum sem gætu komið í veg fyrir eða torveldað starfsemi hans eða girt fyrir að hann geti staðið við skuldbindingar sínar eða uppfyllt aðrar skyldur. Því er nauðsynlegt að sjóðurinn sé undanþeginn ákvæðum laga um skipan gjaldeyris- og viðskiptamála, að svo miklu leyti sem slík ákvæði hindra eða torvelda starfsemi hans.

Um 3. gr.

Hér er að finna heimild til þess að undanþiggja eignir og tekjur sjóðsins sköttum eins og kveðið er á um í 6. gr. samningsins.

Um 4. gr.

Í samningnum um stofnun Þróunarsjóðsins er gert ráð fyrir að lánssamningar, sem sjóðurinn er aðili að, skuli vera undanþegnir stimpilgjöldum og öðrum gjöldum til hins opinbera, þ.e. að hvorki sjóðnum né þeim sem fá lán úr honum beri að standa skil á slíkum gjöldum til hins opinbera.

Um 5. gr.

Samkvæmt 8. gr. samningsins öðlast hann gildi þrjátíu dögum eftir þann dag er allir samningsaðilar hafa tilkynnt danska utanríkisráðuneytinu að þeir hafi samþykkt samninginn. Eðlilegt er að gildistaka laga um sjóðinn tengist því beinlínis að samningurinn um stofnun Þróunarsjóðsins gangi í gildi.

Fylgiskjal.

SAMNINGUR um stofnun norræns þróunarsjóðs fyrir hin vestlægu Norðurlönd.

Ríkisstjórn Danmerkur, ásamt landstjórnnum Færeyja og Grænlands, og ríkisstjórnir Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar

óska, í viðleitni sinni til að efla svæðisbundna norræna samvinnu, að auka hagþróun á hinum vestlægu Norðurlöndum (Færeyjum, Grænlandi og Íslandi) og efla samvinnu milli hinna vestlægu Norðurlanda innbyrðis svo og samvinnu þeirra við önnur Norðurlönd, gera með sér svofelldan samning:

1. gr.

Norræni þróunarsjóðurinn fyrir hin vestlægu Norðurlönd, hér eftir nefndur Sjóðurinn, er stofnaður í þeim tilgangi að efla fjölbæft og samkeppnishæft atvinnulíf á hinum vestlægu Norðurlöndum (Færeyjum, Grænlandi og Íslandi) með lánveitingum og styrkjum, en fremur með því að veita litlum og meðalstórum fyrirtækjum ábyrgð til að ráðast í verkefni sem eru tengd þeim eða eru til hagsbóta fyrir þau. Sjóðnum er jafnframt ætlað að stuðla að aukinni samvinnu Norðurlandanna á sviði iðnaðar, viðskipta og tækni, bæði milli hinna vestlægu Norðurlanda innbyrðis svo og samvinnu þeirra við önnur Norðurlönd.

2. gr.

Sjóðurinn skal hafa stöðu sem sérstakur lögaðili.

3. gr.

Sjóðurinn skal starfræktur í samræmi við þær samþykktir sem fylgja samningi þessum. Norrænu ráðherranefndinni er heimilt að breyta samþykktunum, en þó ekki á þann veg að trygging lánardrottna, sem í gildi er, skerðist.

4. gr.

Ríkisstjórnir Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar ásamt landsstjórnnum Færeyja og Grænlands skulu leggja Sjóðnum til stofnfé. Þær eru ábyrgar fyrir skuldbindingum Sjóðsins með sínum hluta stofnfjárins, uns öllum skuldbindingum Sjóðsins gagnvart lánardrottnum hefur verið fullnægt.

Í 2. gr. samþykktanna er kveðið á um upphæð stofnfjárins, skiptingu þess, greiðslu og hækkun á stofnfjárframlagi.

5. gr.

Aðalaðsetur Sjóðsins skal vera í Reykjavík. Fulltrúar hans skulu vera í Þórshöfn og Nuuk.

6. gr.

Sjóðurinn skal vera undanþeginn greiðslu- og gjaldeyrishömlum og stefnumarkandi lánaráðstöfunum, sem gætu komið í veg fyrir eða torveldað starfsemi Sjóðsins eða girt fyrir að Sjóðurinn geti staðið við skuldbindingar sínar eða uppfyllt aðrar skyldur sínar.

Eignir og tekjur Sjóðsins skulu vera undanþegnar sköttum.

Lánssamningar, sem Sjóðurinn er aðili að, skulu vera undanþegnir stimpilgjöldum og öðrum gjöldum til hins opinbera. Hafi slík gjöld verið lögð á skulu þau endurgreidd samkvæmt beiðni.

7. gr.

Nú gerast atvik, sem breyta verulega forsendum fyrir stofnun Sjóðsins, og skulu þá samningsaðilar ráðgast um framtíðarstarfsemi Sjóðsins.

Norræna ráðherranefndin skal eigi síðar en 1. 3. 1996 taka afstöðu til frekari starfsemi Sjóðsins eftir árið 1999.

Ef Norræna ráðherranefndin ákveður að leysa Sjóðinn upp, skal það gert í samræmi við aðferðina sem greind er í 14. gr. samþykktanna.

8. gr.

Samningurinn og samþykktir þær, sem greinir í 3. gr. hans, öðlast gildi þrjátíu dögum eftir þann dag er allir samningsaðilar hafa tilkynnt danska utanríkisráðuneytinu að þeir hafi samþykkt samninginn.

Danska utanríkisráðuneytið tilkynnir öðrum samningsaðilum og skrifstofu Norrænu ráðherranefndarinnar um móttöku ofangreindra tilkynninga og gildistöku samningsins.

9. gr.

Eftir hinn 1. 1. 2000 getur sérhver samningsaðili sagt samningnum upp með skriflegri tilkynningu þar að lútandi til danska utanríkisráðuneytisins, sem skýrir öðrum samningsaðilum, Norrænu ráðherranefndinni og stjórn Sjóðsins frá móttöku tilkynningarinnar og innihaldi hennar.

Uppsögnin gildir aðeins gagnvart þeim samningsaðila. Uppsögnin tekur í fyrsta lagi gildi við lok þess reikningsárs sem kemur næst á eftir því ári sem uppsögnin var sett fram í.

Ef Norræna ráðherranefndin ákveður ekki að slíta Sjóðnum, eftir að henni berst tilkynning um uppsögn, skal hún ganga frá reglum varðandi skuldaskil Sjóðsins og þess aðila sem óskar að hætta þátttöku, áður en uppsögnin tekur gildi. Við skuldaskilin skal tryggja að sá aðili, sem hættir þátttöku, beri jafna ábyrgð á skuldbindingum Sjóðsins og þeir sem halda áfram þátttöku.

10. gr.

Frumriti samningsins skal hið fyrsta komið til vörslu hjá danska utanríkisráðuneytinu sem skal senda staðfest afrit hans til hinna samningsaðilanna og til skrifstofu Norrænu ráðherranefndarinnar.

Þessu til staðfestu hafa undirritaðir fulltrúar, sem til þess hafa fullt umboð, undirritað samning þennan.

Gjört á Höfn hinn 19. ágúst 1986 í einu eintaki á dönsku, færeysku, grænlenzku, finnsku, íslensku, norsku og sænsku og skulu allir textar jafngildir.

SAMPYKKTIR
fyrir Norræna þróunarsjóðinn fyrir hin vestlægu Norðurlönd.

Ríkisstjórn Danmerkur, ásamt landsstjórnnum Færeyja og Grænlands, og ríkisstjórnir Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar hafa með samningi hinn 19. ágúst 1986 ákveðið að stofna norrænan þróunarsjóð fyrir hin vestlægu Norðurlönd (Færeyjar, Grænland og Ísland).

Um sjóðinn gilda eftirfarandi samþykktir:

Markmið

1. gr.

Norræni þróunarsjóðurinn fyrir hin vestlægu Norðurlönd, hér eftir nefndur Sjóðurinn, hefur það markmið að efla fjölbæft og samkeppnishæft atvinnulíf á hinum vestlægu Norðurlöndum (Færeyjum, Grænlandi og Íslandi) með lánveitingum og styrkjum og með því að veita litlum og meðalstórum fyrirtækjum ábyrgð til að ráðast í verkefni sem eru tengd þeim eða eru til hagsbóta fyrir þau. Sjóðnum er jafnframt ætlað að stuðla að aukinni samvinnu Norðurlandanna á sviði iðnaðar og tækni, bæði milli hinna vestlægu Norðurlanda innbyrðis svo og samvinnu þeirra við önnur Norðurlönd.

Stofnfé Sjóðsins

2. gr.

Stofnfé sjóðsins skal vera jafngildi 14,1 milljóna bandaríkjadala (USD) í dönskum krónum, og skiptist framlagið sem hér segir:

Ríkisstjórn Danmerkur	2,7 m. USD
Landsstjórn Grænlands	0,1 m. USD
Landsstjórn Færeyja	0,1 m. USD
Ríkisstjórn Finnlands	2,7 m. USD
Ríkisstjórn Íslands	0,4 m. USD
Ríkisstjórn Noregs	2,7 m. USD
Ríkisstjórn Svíþjóðar	5,4 m. USD

Sjóðurinn fær stofnféð til ráðstöfunar án vaxta. Stofnféð greiðist Sjóðnum samkvæmt eftirfarandi greiðsluáætlun (í 1000 USD):

Dagsetning	S	DK	SF	N	IS	FR	GR	Alls	Stofnfé samtals
1.3.1987	1 004	502	502	502	76	19	19	2 624	2 624
1.3.1988	276	138	138	138	20	5	5	720	3 344
1.3.1989	328	164	164	164	24	6	6	856	4 200
1.3.1990	388	194	194	194	28	7	7	1 012	5 212
1.3.1991	464	232	232	232	36	9	9	1 214	6 426
1.3.1992	552	276	276	276	40	10	10	1 440	7 866
1.3.1993	660	330	330	330	48	12	12	1 722	9 588
1.3.1994	788	394	394	394	60	15	15	2 066	11 648
1.3.1995	940	470	470	470	68	17	17	2 452	14 100
Samtals	5 400	2 700	2 700	2 700	400	100	100	14 100	

Ef stjórn Sjóðsins óskar þess, skulu fjárframlögin greidd, að hluta eða öllu leyti, fyrr en ofangreind greiðsluáætlun segir til um, í samræmi við skiptingarhlutfallið, nema um annað verði samið. Nú eru greiðslur inntar af hendi fyrr en áætlað var, og er þá heimilt að reikna markaðsáskveðna vexti af fyrirframgreiðslunum til framlagsaðila.

Stofnfjárframlögin má greiða til Sjóðsins í bandaríkjadölum eða jafngildi þeirra í dönskum krónum miðað við opinbert sölugengi bandaríkjadala í Kaupmannahöfn á innborgunardegi.

Í reikningsskilum Sjóðsins skulu stofnframlög reiknuð í dönskum krónum. Framlög í bandaríkjadölum skulu umreiknuð í danskar krónur miðað við opinbert sölugengi í Kaupmannahöfn á innborgunardegi.

Fram til 1. 3. 1995 skal reikna ógreidd stofnfjárframlög í dönskum krónum, miðað við opinbert sölugengi bandaríkjadala í Kaupmannahöfn hverju sinni.

Hugsanleg hækkun stofnfjárins er því aðeins heimil, að Norræna ráðherranefndin taki um það ákvörðun.

3. gr.

Fjármunastjórnun Sjóðsins skal haga þannig að stofnfé hans, reiknað í dönskum krónum, sbr. 2. gr., verði óskert, fyrst í stað fram til 31. 12. 1999.

Starfsemi

4. gr.

Sjóðurinn veitir lán og ábyrgðir með sömu skilmálum og bankar.

Þegar aðstæður mæla með því má veita lán og ábyrgðir með hagstæðari kjörum en bankakjörum.

Í sérstökum tilvikum getur Sjóðurinn veitt styrk eða skilyrt lán, þ.e.a.s. lán sem því aðeins er ætlast til að beri vexti eða verði endurgreitt að í framvindu hlutadeigandi verkefnis sé grundvöllur fyrir slíku.

Styrki og skilyrt lán má einungis veita af heildarhagnaði Sjóðsins.

Leggja skal til hliðar fjármagn til að standa undir tapi á útlánum og ábyrgðum Sjóðsins. Féð, sem lagt er til hliðar, skal vera í hæfilegu hlutfalli við áhættuna við hin venjulegu lán og ábyrgðir.

Í starfsemi Sjóðsins skal jafnan stefnt að sanngjarnri skiptingu lánsfyrirgreiðslu milli Færeyja, Grænlands og Íslands.

Verkefni, sem snerta fleiri en eitt hinna vestlægu Norðurlanda eða fela í sér samvinnu við önnur Norðurlönd, skulu ganga fyrir öðrum verkefnum.

Sjóðurinn skal kappkosta að eiga náð samstarf við samtök atvinnulífsins, aðrar lána- og fjármögnunarstofnanir svo og opinbera aðila og einkaaðila sem tengjast starfssviði Sjóðsins.

5. gr.

Sjóðurinn má veita lán af stofnfé og úr varasjóði sínum. Sjóðnum er einnig heimilt að taka lán til að fjármagna starfsemi sína.

Heildarútlán og ábyrgðir mega í hæsta lagi nema tvöföldu stofnfé Sjóðsins.

6. gr.

Ráðstöfunarfé Sjóðsins ber að ávaxta á hagstæðasta hátt og í samráði við hlutadeigandi stjórnvöld í Færeyjum, á Grænlandi og Íslandi. Sjóðnum ber í lengstu lög að forðast áhættu vegna gengisbreytinga.

7. gr.

Bókhald Sjóðsins skal fært í dönskum krónum. Reikningsárið fylgir almanaksárinu.

Ársskýrslu og ársreikninga Sjóðsins skal senda Norrænu ráðherranefndinni.

Stjórnun

8. gr.

Yfir Sjóðnum er stjórn, framkvæmdastjóri og auk þess nauðsynlegt starfslið.

9. gr.

Stjórnin skal skipuð 7 mönnum. Ríkisstjórnir aðildarríkjanna og landsstjórnir Færeyja og Grænlands tilnefna hver einn aðalmann til allt að fjögurra ára í senn. Velja skal einn varamann á sama grundvelli.

Stjórnin velur úr sínum hópi formann og varaformann til tveggja ára í senn. Fulltrúi ríkisstjórnar Íslands og fulltrúar landsstjórnar Færeyja og Grænlands skulu skiptast á formennsku.

Stjórnin er ályktunarfær þegar formaður eða varaformaður og helmingur annarra stjórnarmanna hið minnsta eru mættir, eða varamanna þeirra í forföllum aðalmanna. Hver stjórnarmaður fer með eitt atkvæði. Til ákvörðunar þarf atkvæði meirihluta þeirra sem mættir eru. Lán, ábyrgð eða styrk er ekki unnt að veita ef land eða svæði þess, sem veita á því viðtöku, er mótfallið því.

Ákvarðanir má enn fremur taka með skriflegum hætti.

Stjórnin kemur saman þegar formaður ákveður eða að minnsta kosti tveir stjórnarmenn eða framkvæmdastjórinn óska þess, þó eigi sjaldnar en tvisvar á ári.

Þjóða má öðrum en stjórnarmönnum að sitja stjórnarfundi, ef nauðsyn þykir bera til.

10. gr.

Stjórnin tekur allar ákvarðanir varðandi málefni Sjóðsins.

Stjórnin getur framselt ákvörðunarvald sitt til framkvæmdastjórans eða til framkvæmdanefndar, sem skipuð er formanni og hinum tveimur stjórnarmönnum hinna vestlægu Norðurlanda.

11. gr.

Framkvæmdastjórinn annast daglegan rekstur Sjóðsins, er ábyrgur fyrir undirbúningi vegna lána-, ábyrgðar- og styrkjamála og skal fylgja stefnumörkun og fyrirmælum stjórnarinnar.

Stjórnin ræður framkvæmdastjóra til starfa, mest til fimm ára í senn. Hann má hvorki vera aðal- né varamaður í stjórninni, en skal sitja stjórnarfundi án atkvæðisréttar.

Undirritun fyrir Sjóðinn annast stjórnarformaður, framkvæmdastjóri eða sá sem stjórnin veitir slíkt umboð.

12. gr.

Aðalskrifstofa Sjóðsins skal vera í Reykjavík.

Fulltrúar hans skulu vera í Þórshöfn og Nuuk.

Byggðastofnun skal veita sjóðnum alla nauðsynlega aðstöðu varðandi stjórnun og afgreiðslu, svo sem húsnæði, bókhald, afgreiðslu, daglega endurskoðun, lögfræðiaðstoð, innheimtu, vörslu verðbréfa o.fl. til ráðstöfunar fyrir Sjóðinn.

Ýmis ákvæði

13. gr.

Norræna ráðherranefndin útnefnir tvo endurskoðendur til að fara yfir starfsemi Sjóðsins og reikningsskil hans. Endurskoðendurnir skulu árlega láta Norrænu ráðherranefndinni í té skýrslu um endurskoðunina.

14. gr.

Norræna ráðherranefndin getur tekið ákvörðun um breytingar á samþykktum Sjóðsins eða viðbót við þær, þó því aðeins að ábyrgðir skuldunautanna skerðist ekki við það. Ráðherranefndin skal í síðasta lagi 1. 3. 1996 taka afstöðu til starfsemi Sjóðsins eftir árið 1999.

En Norræna ráðherranefndin ákveður að leysa Sjóðinn upp skal hún tilnefna þær persónur sem eiga að annast það verk.

Uppgjör Sjóðsins með endurgreiðslum á stofnfé hans eða annarri ráðstöfun á því framlagi getur ekki gengið hraðar fyrir sig en unnt er að ganga frá og gera upp lán Sjóðsins ásamt öðrum skuldbindingum hans þann dag sem ákvörðunin um að leggja Sjóðinn niður var tekin.